

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi străinătate :

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 228.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarif
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

Rectificare oficioasă

Pretorul cercului Săcele declare față de cele cuprinse în articolul din Nrul 117 de Sămbata a Gazetei Transilvânice, că nu acopere adevărul în întregime ei starea faptică publicată în acest articol. Cercetare oficioasă a stabilit, că oile lui Ioan Clinciu au fost sechestrate la o distanță de cca 1000 de pași dela frontiera românească, prin jandarmii cari faceau serviciul lor acolo, și că pe acolo nu este nici un drum, și mai puțin există vre-o prăpastie care nu sa putut ocoli; din contra, trecerea oilor a fost foarte ușor posibil pe teritoriul românesc. A recunoscut însuși acuzatul decă a trecut cu oile pe teritoriul ungar.

Ordinațiune ministerială Nru 7300/910 dispune în mod imperativ imediată tăierea tuturor animalelor, care au trecut frontarie prin transgresiune comisă contra legei.

De sine cad deci toate concluziunile trase în acest articol, căci autoritatea nu e în măsura să facă excepții, și este obligat a aplica dispozițiunile din legea în contra fiecărui contravenient, de verice nationalitate ar fi.

Hosszufalu Iunie 18, 1914.

Dr. Lázár pretor.

Notă: Această rectificare a pretorului din Săcele, d-nul Dr. Lázár, o publicăm conform dispozițiunilor legii de presă, întocmai cum ni-s'a trimis.

Retragerea contelui Szögyény-Marich. Ziarul „Kölnische Zig“ e informat, afirmativ din sursă autorizată, că contele Szögyény-Marich László, ambasadorul austro-ungar în Berlin, se va retrage din postul său, din cauze sanitare.

Szögyény-Marich e vechiu diplomat și avea raporturi intime de prietenie cu împăratul Wilhelm.

Intre candidații la postul contelui Szögyény se amintesc contele Lützow, fost ambasador și contele Szöchenyi, ambasador în Kopenhaga.

De altă parte »Kol. Ért.« a informat, că la Konopišt s'a făcut o combinație între împăratul Germaniei și moștenitorul nostru de tron, cu privire la urmașul contelui Szögyény. Se afirmă că e designat pentru acest post prințul Gottfried Hohenlohe.

Sașii.

De I. Ursu, profesor universitar.

Nu cred că mai există o altă națiune, care să fi fost atât de neînsemnată ca număr și totuși să creeze o civilizație atât de strălucită, să joace un rol istoric atât de important și să transforme o întreagă țară prin întemeiere de orașe și de sate din cele mai înfloritoare. Rar s'a mai întâmplat ca un popor să aibă la dispoziție atâtea bogății și totuși să-și păstreze însușirile atavice caracterizate prin hârnicie deosebită, simplitate excepțională, cinste exemplară și simțul datoriei pentru familie și națiune. Căci deși prin privilegiile dobândite au ajuns la mari întinderi de pământ și stăpâni peste mari case de comerț și de industrie, ei nu și-au pierdut echilibrul, nu s'au învăluit în lux și viață ușoară, ci au continuat, cu hârnicie și simplitate caracteristică rasei, opera de îmbogățire și de progres a strămoșilor lor.

Prin spiritul lor de disciplină, simțul realității, ei s'au solidarizat în astfel de măsură, că au devenit, grație cetăților lor întărite, o națiune de dorința căreia regii din Buda trebuiau să țină cont, căci reprezentau forța cea mai puternică din Carpații răsăriteni. Ajutați de bogățiile cele mari ei au avut încă din anul mediu o industrie, care alimentă tot Orientul și prin primirea reformei lui Luther au stabilit relațiuni culturale cu Apusul, cari au făcut din ei cea mai civilizată națiune din Orientul Europei.

În această situație i-au găsit vremurile noi, cari reclamau și pentru națiunile desmoștenite drepturi la viață. Românii, cari la venirea Sașilor ca coloniști, în veacul al 12-lea și 13-lea, erau o națiune cu privilegii și adevărați stăpâni ai terenului Ardealului, dar au fost încetul cu încetul despoiați în favoarea coloniștilor și nobililor, au reclamat în vremurile din urmă dreptul la viață națională, dar n'au fost priviți cu ochi buni de concetățenii coloniști, obișnuiți să vadă în ei numai elemente servile și de exploatare. Românii cereau însă o situație politică, la care aveau dreptul prin originea și numărul lor, prin sângele, pe care l-au vărsat strămoșii lor pentru apărarea aceluiaș-

mânt și concetățenii lor mai avansați în cultură trebuia să le recunoască acest drept și alături cu ei să lupte pentru păstrarea Autonomiei Ardealului și a privilegiilor lor culturale și politice.

În loc să vadă în Români tovarăși de luptă Sașii au văzut în ei dușmani, deși Românii nu cereau decât viața națională și o situație politică care să le garanteze această viață pentru viitor. Interesele lor erau identice, căci dacă s'ar fi admis principiul: Ardealul al Ardelenilor, Sașii ar fi continuat a avea un rol destul de important grație culturii, bogăției și hârniceii lor și și-ar fi păstrat cultura lor frumoasă neștirbită. Ei au preferat însă să apuce altă cărare decât cea spinoasă a Românilor și să se alieze cu opresorii cari urmăreau contopirea celorlalte rase cu cea maghiară. Politica oportunistă le-a scăpat multe din privilegii, dar nu i-a ferit de a vedea totuși rezultatele dureroase ca copii lor să învețe în frageda vârstă istoria și geografia în o limbă străină, să admire mai mult vitejiile regiilor dela Buda, decât faptele glorioase ale strămoșilor lor, cari au întemeiat orașele și au creiat civilizația, de care cu drept cuvânt pot fi mândri.

Deși înzestrați cu simțul realității, totuși nu și-au dat seama, că aliându-se cu ocârmuirea pentru a distruge pe Români și celelalte rase își sapă propria lor temelie și pun sângele umărul la clădirea cimitirului lor național. Căci e vădit că atunci, când elementul românesc va fi dispărut, ei vor fi prea neînsemnați ca număr ca să lupte în contra acolora, cari vor să existe dela Leitha și până la ivoarele Oltului numai un sân-gur popor și o singură limbă.

Conduși de sentimente în loc de rațiune generațiile din urmă au uitat, că soarta le-a hărăzit ca să-și trăiască viața împreună cu Românii, concetățenii lor din orașe și sate — nu există comune săsești fără de Români — și să lupte umăr la umăr, ca să apere drepturile Ardealului și ale Ardelenilor. Căci orașele săsești își datoresc avuțiile lor comerțului cu Țările române, cari au format pentru bogatele orașe săsești dela graniță, cel mai însemnat de-bușeu, fără de care n'ar fi putut ajunge la dezvoltarea economică, la care au ajuns.

Mici insule într'o mare roma-

nica Sașii sunt destinați a-și duce viața lor cu Românii, în cari vor trebui să vadă tovarăși de viață și de luptă pentru a ridica Ardealul la situația, care o merită, prin bogăția pământului și calitatea răsodelor, cari locuiesc pe el.

Fac apel la Sași ca să în-

țelegă rostul lor de popor civilizator, pe care nu-l pot păstra decât în alianță cu Românii, în cari vor trebui să vadă cei mai sinceri tovarăși pentru apărarea intereselor lor, cari sunt identice cu cele ale Românilor.

Un interview cu ministrul Sasonow.

Relațiunile ruso-române. Revizuirea păcii dela București. Conflictul turco-grec. Albania.

București 6 Iunie v. 1914.

Ziarul oficios »Viltorul« publică în n-rul de astăzi la loc de frunte un important interview acordat redactorului Alex. Mavrodî de ministrul de externe Sasonow înainte de imbarcarea sa pentru Rens.

La întrebările puse asupra întrevederii Țarului cu regele Carol la Constanța d-l Sasonow a răspuns următoarele:

— „În ce mă privește eram foarte optimist și înainte de această întvedere în ce privea raporturile dintre România și Rusia.

„Se înțelege, că după această întvedere, optimismul meu asupra relațiunilor dintre cele două țări nu a făcut decât să sporească. După convorbirile pe cari le-am avut cu d-l Ion I. C. Brătianu președintele de consiliu al României și cu ministrul d-voastră de externe, am căpătat convingerea că, legate prin interese comune și prin aceeași politică pașnică, nimic nu va tulbura în viitor relațiunile prietenești dintre Rusia și România.

„În conflictul balcanic Rusia nu a făcut o politică de interese personale, nu a făcut o politică de egoism, ci o politică de vederi înalte, cari să privească interesele păcii generale. La rândul ei România, cu autoritatea Regelui și a guvernului său, intervenind în conflictul balcanic a restabilit, prin pacea dela București, liniștea între statele balcanice pentru cari continuarea războiului ar fi însemnat o primejdie din pricina forțelor slăbite într'un războiu așa de lung.

„Acțiunea aceasta pacificatoare, datorită căreia s'a restabilit liniștea în Balcani, a ridicat moralmente România în fața tuturor puterilor europene“.

Fîind vorba de rolul României în

pacificarea peninsulei balcanice prin pacea dela București, am pus pe d-l Sasonow în curent cu afirmațiunea ziarelor bulgare cum-că revizuirea păcii dela București se va face într'o conferință europeană și că, în privința aceasta, Bulgaria ar fi primit asigurările unor aume puteri.

Făcând un gest de protestare, ministrul de externe al Rusiei a dat următorul răspuns scurt și categoric:

— „Ce copilărie! Nu este și nici nu poate fi măcar vorba de o revizuire a tratatului de pace dela București“.

Convorbirea a trecut imediat apoi asupra conflictului turco-grec și asupra eventualităților, cari ar putea naște din acest conflict.

— „Desigur, ne spunea d. Sasonow, că s'au strecurat și oare-cari exagerații în dările de seamă ale presei grecești asupra proporțiilor, cari se dau masacrelor, a căror victime sunt creștinii din Turcia; — fără îndoială că ele s'au produs, dar în mai restrânsă măsură de cum se pretinde.

„În ori și ce caz, însă, conflictul în sine — fără să-i prevăd desnodământul — prezintă, în situația lui actuală, motive de serioase îngrijorări și pentru Rusia și pentru România.

„Și noi și d-voastră avem interese comune economice în directă legătură cu acest conflict. De aceea pentru interesele noastre economice, — rusești și românești de-o potrivă, — ca și din punctul de vedere al sentimentelor noastre pacifice, avem fără îndoială dorința legitimă, ca în conflictul turco-grec să se ajungă la o soluție pașnică“.

Punând totuși înainte ipoteza unei soluțiuni războinice și, în legătură cu această eventualitate, întrebând pe d. Sasonow, care ar fi atitudinea României dacă Bulgaria ar interveni în război, ministrul de externe al Rusiei a avut următorul răspuns:

Momente dela Constanța.

(Urmare.)

Cordoanele de soldați închiseseră drumul ce ducea spre parc. Dacă nu era prietinel meu V. M. eram espus să nu fiu martor al celui mai grandios tablou al memorabilei zilei. Soldații cu toată legitimația mea, ațâțați de un detectiv care ținea cu tot prețul să mă scoata nihilist, nu voiau să mă lase să trec. Prietinel meu, inspector agricol în Constanța, bine cunoscut în societatea de acolo, interveni cu stăruință și trecu astfel Rubiconul.

În port toate tribunele erau deja pline. La 6 ore urma să se înceapă defilarea trupelor române.

Insoțit de prietinel meu mă strecurai grăbit spre tribuna principală în fața pavilionului în care avea să sadă cele două familii domnitoare. Ajuns aici mă întâlnii cu mai mulți amici gazetari. Aceștia interveniră de urgență și ni-se dădu o bancă la locul cel mai bun, de unde aveam să vad totul aeturburat de nimeni, nici chiar de detectivul cu pricina.

Dealungul țărâmurului mărilor tăcute, maiestose se postaseră două cordoane de jandarmi, elita armatei române. Egali de înalți, egali de vânjoși,

egali de mândri. Păreau o falangă de mândrii ostași ai Romei antice.

Pretutindenea lume, o lume imenză care aștepta să vadă acul cel mai strălucit al zilei. Lume, soldați și civili, așa cum nu se obișnuiește în Rusia, când se aranjează serbări, la cari la parte și Țarul.

Această lume, această civilime pusesă pe gânduri pe Țar înainte de amiază. Se zice chiar, că Țarul și-ar fi exprimat mirarea că la spatele cordoanelor de soldați sunt lăsați să circule liber atâția... civili. Ba deodată se îngrozise, când a văzut că și balcoanele caselor sunt ticsite de lume. El știa din experiență că astfel de balcoane sunt totdeauna comode depozitare de bombe.

Deodată trâmbițele prinseră să dea semnalul. Țarul veni într'un automobil deschis în societatea regelui Carol. În urma lor veniau familiile domnitoare, afară de țarevna care rămăsesse în chioscul făcut anume pentru familia Țarului. Se spunea, că nervoasă țarina n'ar fi putut suporta oboselile ce i le-ar fi provocat defilarea trupelor.

Cei doi domnitori coborâră din automobil, încălecară pe niște cai focoși și se postară lângă pavillon. Era un tablou de toată frumusețea. Regele sta drept, tăcut, maiestos, Țarul părea că

așteaptă ca defilarea să se înceapă cât mai curând. Iși aranja nervos mustața, iar ochii lui albaștri, blânzi cercetau cu atențiune împrejurimile.

Familiele celor doi domnitori luară loc în pavillon. Regina discuta vioi cu Olga; principesa moștenitoare a României, Maria, această vecinic tânără princesă, strălucitoare și astăzi de frumusețe se întreținea cu Tașiana, iar prințul Carol luă loc alături de cele două fice mai mici ale Țarului. Jur împrejur se postă o pleiadă strălucitoare de ofițeri români, printre cari se orânduiră și câțiva ofițeri ruși strâșnici la înfățișare, niște adevărați uriași. Făcu impresie inspectorul general al armatei căzăcești de Don. Era o figură grumbă, turnat Cazac, în cap cu o căciulă turcănească făcută dintr'un miel și îmbrăcat cu obicinuitul anterior roșu căzăcesc.

În partea opusă a pavilionului se postase o companie de marinari ruși. Spectatorii ascultau cu încordare semnificativ accentele duri ale comăndei rusești. De eltcum marinarii ruși erau niște apariții vânjoase, figuri înalte, impunătoare. Privirile lor erau îndreptate spre atot puternicul lor stăpân. Erau niște priviri de căni credincioși, supuși, ascultători. Că în inima lor ce va fi fost numai Dumnezeu stăntul știe.

În vremea asta de așteptare o scenă din cele mai simpatice se desfășura în fața pavilionului. Micul prinț Nicolae strângea puternic mâna plâpândului țarevicului, îi neteza pe piept, își aduse brațul pe după umărul țarevicului și i-l comunica vesel cine știe ce isprăvi strengărești de ale lui. Țarevicul îi privia timid, melancolic, serios, o seriozitate bolnavă. Sărmanul, el nu va fi convenit niciodată cu copil veseli, liber, naivi, și cu porniri strengărești.

Toată ziua fusese de-o rară frumusețe. Razele soarelui se jucău cu colurile soldaților, seninul cerului contribuise el însuși la completarea grandioaselor serbări.

Acum un văl catifelat se așternuse peste cer, soarele își retrăsese razele de după o fâșie de nor pentru că arșta să nu turbure triumful marșului care se pregătia.

O tăcere mută solemnă stăpânea peste toată întinderea. Apele mării se loviau în tictacuri ușoare de țărm.

În clipa următoare o mișcare ușoară, un fior străbătu mulțimea de spectatori.

Regele Carol se desprinsese de lângă Țar. Mândru, semet, maiestos înainta pe calul său, cel mai de învidiat cal ce l-am văzut vreodată. În pas lin înainta spre pădurea de ostași, care la o distanță de 100 de metri sta gata de marș. Regele Carol se apropie până la o distanță de 8—10 metri de mândra lui armată. Își întoarse calul cu pricepere, cu istețime. Făcu un semn și-n acest moment accentele muzicii începură a se revărsa în valuri largi, cuceritoare. Regele luă o figură martială, fața îi radia de mândrie, de încredere, de fericire. Porni în pas domol, liniștit, maiestos. În urma lui veni armata, viteaza armată română. Marele căpitan părea acelaș tânăr beliduce dela 1877. Nimic nu-i trăda vârsta de 70 de ani trecuți. Era atât de sublim acest moment, era atât de grandios acest tablou, încât o clipă n-am mai putut rezista valurilor de emoție, cari cerceau să-și facă loc și să iasă din cătușele sufletului meu. Ochii mi-se umplură de lacrimi. Eu Ardeleanul nenorocit, sclavul unei stăpâniri nedrepte, tirane, eram martorul unei scene, care trebuia să-mi smulgă lacrimi. Un fior nemilos înăbușia toată marea de lume, care privia. Atmosfera era atât de încrăcă de grandiositatea acestei clipe, încât însaș regina Ierima. Carmen Sylva își adora eroul. Era stăpân peste toți un singur suflet, un suflet mare, etero, sufletul geniului românesc.

Figura blândă a Țarului părea însăș schimbată. În fața acestei clipe atât de solemnă, atât de înălțătoare atotpu-

„Nu știu ce atitudine va lua România în cazul acesta, dar nu cred într-o intervenție a Bulgariei într-un eventual războiu greco-turc ; — sper cel puțin, că Bulgaria nu va face acest gest în chiar propriul ei interes.

O ultimă chestiune care a făcut obiectul convorbirii privește situația din Albania.

„In chestiunea Albaniei, declară d. Sasonov, ne găsim sub imperiul hotărârilor conferinței de la Londra. Situația Albaniei trebuie să se mențină prin urmare în cadrul soluției dela Londra, — câtă vreme asupra acestei soluții s'a căzut de acord. Or mai fi fost desigur și alte soluții de cât aceea admisă în conferința dela Londra, dar acele alte soluții nu s'au putut impune ; rămâne cea admisă de puteri.

„Nădăduesc, însă, că principele de Wied va reuși să restabilească liniștea, fiindcă alfel Albania va fi o permanentă primejdie pentru liniștea celorlalte state din peninsula balcanică.

Înainte de a părăsi pe ministrul de externe al Rusiei, d-sa a ținut să încheie convorbirea spunându-mi :

„Vă rog să accentuați, — odată cu cele mai calde mulțumiri pentru prietenescă primire care mi s'a făcut, — și amintirile neșters de frumoase pe cari le duc cu mine. Tot ce regret e, că șederea mea în România a fost de prea scurtă durată. Ași fi ținut mult să assist la deschiderea parlamentului român. Sunt silit, însă, ca să fiu la dată fixă la Petersburg, unde așteptăm vizita Regelui Saxeii“.

In Senatul României au avut loc alături scene tumultuoase provocate de senatorii conservatori N. Filipescu și Calimachi, cari au adresat miniștrilor I. Brătianu și Morțun cuvinte insultătoare pentru modul cum au condus alegerile pentru Constituanta, cerându-le dimisiunea. Unii dintre senatori erau să se încadre în bătăi, dar intervenind elementele mai moderate cei agitați s'au liniștit. Se spune că motivul provocării scandalului este faptul că senatorii guvernamentali voiesc să invalideze mandatele unor senatori conservatori.

Soartea popoarelor balcanice. Corespondentul din București al ziarului „Neue Freie Presse“ a avut o convorbire cu un politician de seamă, care a asistat la întrevăderea dela Constanța. Acesta i-a declarat următoarele :

„Sunt convins, că între Rusia și România s'a stabilit o concordanță de vederi asupra tuturor chestiunilor balcanice. *Soarta popoarelor balcanice va depinde de hotărârea acestor două state.* Înțelegerea stabilită la Constanța e rezultatul păcii din București, care va fi apărâtă nu numai de România, ci și de Rusia.

Păreră generală e că principele Carol se va căsători cu fiica cea mai mare a țarului. Căsătoria se va face după un an.

„Istoria alor douăzecișisase milioane de coroane,

sau

Tisza își răsplătește mamelucii“

ar fi să fie titlu senzațional al acestei rubrici ocazionale, titlu, care definește mai bine noua năzdrăvnie politică și mai senzațională comisă de arbitrarul și atotputernicul premier al Ungariei, contele Tisza. Căci cunoaște el prea bine acest om, rigiditatea nemiloasă în consecințe a împrejurării de-a trece cu vederea dictonul stabilit de interesele generale umane și cele de — buzunar, că »toată fapta își așteaptă răsplata«. Și Tisza, ilustrul și șiretul Tisza, a știut să scape printr'o tangentă desemnată ideal printr'o singură trăsătură de condeiu tupeului și a lipsei de scrupul. I-a reușit să li dea lacheilor solda necurată de proporții atalice a servilismului prestat să imprime și propriilor sale buzunare o siguranță mai expresă cantitativă în plus. Problema grea, pe care icusitul premier a rezolvat-o totuși favorabil atât pentru sine, cât și pentru slugile sale ; n'a făcut-o nici cu risicul propriilor sale interese, nici cu cel alor al săi, ci pe spatele unuia al treilea, care în cazul nostru este Ungaria, acest măgar docil din poveste, care la vremea de nevoie știe să secreteze și galbeni strălucitori.

Până aci fabula inspirației, care a adus cu sine actuala modificare a noului *legi de Spirit*.

Modificările aceste au fost impuse de-o necesitate mai mult decât imperativă, căci viitoarele alegeri se apropie deosebitul partide politice au lipsă de parale, deci — în mod consecutiv — în țară se resimte lipsa atotputernicului rachiului.

Se vede, că uriașul număr de fabrici de spirit din Ungaria — stăm în această privință foarte aproape de Rusia — nu produc încă destul din această plagă, deci vine acum contele Tisza și printr'un proiect de lege separat urcă contingentul încă alor patruzeci și două de fabrici de spirit. Și acest *excontingent* face suma destul de frumuseală, de douăzecișisase milioane coroane. Lovitura dată a fost mălastră. Contele Tisza și-a ajuns scopul, partidul muncii va avea parole, iar țara va avea rachiul, într'o măsură mult mai mare, liberat de feticșii proprietari de fabrici, miluții de patronul lor dela *Geszt*.

În aceste modificări nu ne putem plânge, că contele Tisza nu ni-a avut și pe noi în vedere ; din contră dovada cea mai eclatantă ni arată contrariul ; cei mai copios dotați cu bunătățile excontingentului au fost frații *Neumann*, falmoșii proprietari ai fabricii de spirit cu același nume din *Arad*, sediul electoral alui Tisza. Și faptul acesta e semnificativ. Pentru-că vedem în el obișnuitele pregătiri de teren, deși acum într'un tempo mai ridicat, pentru cucerirea electorală a *Crișanei* și *Bihorului*. În locul al dollea al dotațiilor stă fabrica

Czell din Dârstele și Cristianul Ardealului. Luăm notă și despre aceasta.

Nădăduim, însă, că dacă prairile americane au putut fi dripite prin puterea draconică a *wisky-ului* și dacă flexibilitatea voinței falmoșilor »betyáré-i de pe întinderile șesului mare ungueres și a bicskáșilor stă încă cu totul sub influința nefastă a alcoolului, la noi nu va mai fi așa. Lupta, ce-o purtăm ne va scoate doar baremi de sub influința indirectă a istoriei de un tragicomic grotesc, a celor douăzecișisase milioane de coroane.

Instalarea lui Corossac. În reprezentanța orasului Fiume s'a făcut erl instalarea primarului Fiumei, Corossac, a cărui alegere a fost aprobată de M. Sa.

Corossac a rostit un discurs de program în care a accentuat că își va da toate silințele să *apere și să susțină neștirbită autonomia orașului Fiume*.

Reforma administrativă.

— *Partidul radical contra reformelor. — Ședințe toată ziua. — Al treilea proiect. —*

Sub marca reformei administrative am arătat în liniamente generale pregătirile, ce le fac cele două tabere dușmane, tabăra guvernamentală și opozițională, pentru lupta ce se va desfășura în camera în jurul proiectelor de statificare.

Va fi o luptă acerbă, cu conflicte și invective grele, dar lupta acestor două partide istorice nu e sinceră. Partidele opoziționale folosesc mai mult ca pretext lupta și atacurile contra guvernului, ca să-i lovească și să-i facă neplăceri și greutate. De statificare vorba să fie! Guvernamentalii, ca și cei din partidele de împotrivire, sunt în ce privește libertățile publice de aceeași părere, sunt cu toții stăpânitorii oligarhi, cufundați până la urechi în noroiul infectat cu cel mai murdar retrogradism.

Puteți pune mărturie, că să fie azi la cărmă coaliția, ar forma și ea o asemenea reformă și ar fi combătută de cei cari sunt azi la oalele cu varză și grăsime.

Lupta feodalilor noștri se dă pentru putere și nu e principiară. Ei aparțin aceluiași sistem infam, care trebuie să dispară nu preste mult de pe fața pământului.

Sunt însă partide, cari se opun pe baze principiare contra proiectelor retrograde. Între aceste și-a precizat atitudinea față de reformele de statificare noul și vigurosul *partid radical regnicolar*.

Consiliul acestui partid, sub prezidenția d-lui *Lászi Oszkár*, s'a ocupat alături cu reforma administrativă și a constatat că deși se va introduce sistemul de numire, *administratia va încalca tot pe mâinile vechilor elemente*, periclitându-se *interesele libertăților publice și chiar ale administrației*.

Partidul declară, că reforma e retrogradă și din motivul, că a ciuntit autonomia comitatelor prin *punerea în planul prim a funcționarismului* și prin *sprîjinirea mai intensivă a virilismului abusiv*.

Partidul radical va face totul pentru luminarea opiniei publice.

Cum vedem în acest punct suntem în esență de o părere cu partidul radical, părere, căreia i-am dat expresiune în un articol din numărul nostru de Joi 5/18 Iunie c.

Ajungând la desbatere în Iulle proiectul de statificare, la propunerea lui *Khuen-Höderváry* s'a decis să se țină ședințe ziua întreagă, adică dela orele 10 înainte de amiază până la 6 seara, cu întrerupere de o oră la amiază.

Proiectul al treilea al reformei e cel mai lung. Are 107 paragraf, în cari se cuprind unele dispoziții, cari interesează și pe marele public. În o parte a lui se stabilește *dreptul limbilor de naționalitate în administrația comitatensă de stat*. (Sermanul drept!)

La început se arată că păstrând neschimbată starea actuală, legea fixează comitatele și sediile lor, stabilește condițiile eventualelor schimbări și raporturile de subordonare a orașelor cu magistrat și a comunelor mari și mici față de comitat.

Organizarea comitetului legislativ, numărul membrilor, cercul de activitate a lui, afară de câteva modificări, rămân în starea de acum. Îi se dau însă în competență unele afaceri comunale și locale luându-le dela comisiunea administrativă. Aceasta din urmă va avea o sferă de activitate mai mare ca până acum.

O nouă corporațiune se crează prin lege : *comitetul de cerc*. Acest comitet are de prezident pe primpretoarele și de membrii oficiali, membrii din congregațiile sau alte persoane cu vază din cerc. Comitetul rezolvă afaceri administrative din cerc, cari după împrejurările locale sunt cunoscute membrilor.

Se mai stabilesc în proiect modalitățile de supraveghere și control al mersului afacerilor, dreptul de apel la corporațiunilor la ministru sau la judecătoria administrativă, se fixează sfera de drept politic a comitetului legislativ, a comitetului și vicecomitetului etc.

În §-ul 105 se dă o *fărămătură și naționalităților*. Se *asigura cetățenilor nemaghiari dreptul de a-și folosi limba maternă la autoritățile cercuale pe lângă anumite condițiuni*.

Mare drept, nu-i vorbă !

Károlyi la America. În 27 Iunie c. pleacă contele *Károlyi Mihály*, la America, însoțit de câțiva deputați independenți. Scopul este a aduna părași, de la Ungurii din America pentru a duce la bun succes lupta opoziției în campania electorală viitoare.

Ziarele șoviniste sunt informate, că Ungurii din America țin adunări și

au colectat până acum 12. mii de dolari, adică 60. mii cor. pentru casa partidului independent. Și sperează, că dacă *Károlyi* și soții săi își vor face apariția între Ungurii din America, se vor aduna ca prin farmec milioane.

Dar s'a ivit o pedecă fatală. Ungurii au adresat contelei *Károlyi* și partidului *social-democrat din Ungaria* câte o telegramă, în care pretind, ca împreună cu *Károlyi* și soții lui, se *meargă și unul sau doi reprezentanți al partidului social-democrat din Ungaria*.

El, ce e de făcut acum ? E vorba, să partidul socialist să fie reprezentat la America de către *Kunfi Zsigmond*. Dar scriu ziarele, în acest caz e pericol că bani adunați se vor da în mare parte partidului *social-democrat și nu independenștilor* și această ar produce o ruptură urlașă între independenștii și socialistii.

Telegrama Ungurilor din America ne dau dovadă, despre convingerea, la care au ajuns și ei abia acum, că *democratismul lui Károlyi și soții e falș și mincinos*.

Asupra acestei întreprinderi, eventual vom mai reveni.

Partidul radical se organizează și începe a face propagandă pentru principiele sale. La consfătuirea consiliului prezidial, despre care facem amintire și în alt loc, prezidentul *Idzsi Oszkár* a anunțat că partidul va desfășura drapelul partidului în Oradea-mare, Seghedin și Vârșeț.

Externe.

Albania.

Din știrile mai nouă, cari ne vin din diferitele centre europene asupra situației din Albania avem impresia, că intervenția Puterilor mari pentru pacificarea Albaniei este iminentă. În Durazzo și împrejurime situația este cât se poate de desolată. În măsura în care numărul răsculașilor crește, scade moralul trupelor credincioase principelui. În schimb se înmulțesc pe zi ce merge vasele de război ale Puterilor mari, cari acostează în portul Durazzo. Altaeri au sosit două vase noi: unul german și altul rusesc.

Concentrarea acestor vase, cari deocamdată observă o atitudine expectativă, pare a pregăti apropiatul demers înarmat al Puterilor mari.

După ultimele știri orașul Durazzo e încunjurat pe uscat din toate părțile de răsculași. Numărul celor morți și răniți pe partea trupelor principelui trece de 600.

Conflictul greco-turc.

Asupra acestui conflict, care luase zilele din urmă o formă foarte amenințătoare, șesese din Constantinopol și Atena știri mai favorabile. În urma tratativelor urmate între reprezentantul Turciei la Athena *Ghalib-bey* și membrii guvernului grec s'a găsit o formulă corăspunzătoare atât intereselor turcești ca și grecești, prin care după toate probabilitățile, se va putea apăna diferendul.

Ministrul de externe al Angliei

răspunzând unei interpeleții a vorbit despre situația din noule teritorii cucerite de Bulgaria, Grecia și Serbia, cari lasă de dorit. Sir Edward Grey a ținut să declare că Anglia va recunoaște anexarea acestor teritorii, dacă va primi anumite garanții că drepturile minorităților din aceste teritorii vor fi asigurate.

Polonii din Rusia.

În ședința de altaeri a Dumel, ajutorul ministrului de interne răspunzând la o interpeleare cu privire la anume ordine date de guvernatorul din Minsk și cari ar fi limitat drepturile legitime de liberă folosire a limbii poloneze, a negat că guvernatorul oprimă limba poloneză și spune că mai exact ar fi fost să se zică că el face ca drepturile limbii rusești să fie valorate. Polonezii se folosesc de limba lor în scopul de a poloniza Rusia occidentală.

După lungi debateri, Duma a adoptat formula depusă de Polonezi — zicând: Duma socotește *nesatisfăcătoare declarațiunea ajutorului ministrului și ilegală procedarea guvernatorului și poliției din Minsk și trece la ordinea zilei*.

ternicul Țar fu cercat și el de o emoție, pe care se vedea că numai cu mari sforțări o poate înăbuși.

Soarele însuși își făcu o clipă loc prin fașa de nori ca să vadă acest tablou sublim și un păc de raze învăliu fruntea marelui Căpitan într-o aureolă feerică.

Mândrul rege se oprî în fața Țarului și salută cu cea mai încredințată vigoare de militar pe puternicul său oaspe. Degetul lui sta țapăn la chipi ca o sabie care nu se încovoale, ca un stindard care nu cade, ci care stă mereu în frunte ca un simbol al perseveranței, al cinstei, al vitejiei.

Țarul resalută respectuos, prelunge și apoi ambii domnitori își strâng mâna, iar regele s'așează de-a stânga Țarului.

Muzica militară se postă la stânga casinoului. În sunetul marșurilor ei, defilă prințul Ferdinand, inspectorul general al armatei, generalii Iarca, Culcer, Sococ etc., cari toți după ce dădură salutul regimentar cu sabia se postară alături de cei doi suverani.

O companie de marinari deschise defilarea soldaților. În rânduri îndesate, model german, marinarii se achițară satisfacător.

În urma lor venia un adevărat șid de flăcăi tot unul și unul. Erau

vânătorii, urmașii celor cari la Plevna făcuseră atâtea minuni de vitejie. Mândri, conști de ceace li-se cerea simțind că Țarul pentru ei venise la Constanța băteau pământul cu asprime, părea că vreau să spună că acel pământ e al lor, ține să rămână numai al lor, ochii lor cari aruncau adevărate flăcări spre palida figură a Țarului părea că vreau să spună: noi suntem oameni liberi mărite împărate și vrem să rămânem astfel ; fața lor radia de mândrie, observatorul de aproape ar fi văzut bine că în luciul ochilor acestor flăcăi nu prindea icoana stinsă ai Țarului, acolo stăpâna chipul lubit al regelui lor, întregă înțirma lor era a marelui Căpitan.

Țarul privia lacom desfășurarea acestui tablou de netchipluit. Își aranja mereu mustața. Mișcarea aceasta nu mai părea însă un semn al nervozității ci mai curând al unei vădite mulțămiri, o tălmăcire a unui gând rupt de preocupările sale personale care pusesse stăpânire desăvârșită peste el.

În urma vânătorilor veniau dorobanții. Aceeasă impresie. Cât de bine își dau și aceștia seamă de importanța ce li-se da. Știau doară că ei sunt prima et ultima rație când e vorba de existența sau căderea țării, de prestigiul sau căderea acesteia.

Artileria inescopionabilă. Tunuri sistem Krupp și Creuzot. Erau și tunuri grele de cetate, cari bat la sigur și cu o iuțeașă fulgerătoare. Căii toți, cai de rasă, purtau hamuri nouă, galbene.

Muzica începă să intoneze imnul rusesc.

O pădure de sulii în vârful căroră erau înfipte mici stegulețe roșu verde, se apropia. Era regimentul de roșiori »Țarul Nicolae al II-lea«. Într'adevăr mândru regiment. Totul tradează iuțeașă, vânătoarea și îndrăzneala acestor flăcăi. Nu e de mirat dacă ei au fost cei dintâi în Silistra. Căii lor frământă agitați pământul, stăpânii îi țin însă cu putere și dibăcie în frâu.

Nesfârșitul convoi de ostași — defila întreg corpul 5 de armată — se încheie cu un regiment de jandarmi, cea mai frumoasă armată a României a căror vitejie urmează însă că numai în viitor să se dovedească. Aduc mult acești jandarmi cu legionarii romani. Mai ales coifurile lor imprumută această asemănare. Are ceva, poate chiar mult și din garda imperială germană.

Defilarea ținu o oră și un sfert. Un blet marinar nu încordându-și prea mult privirile, căzu amețit. Unii spu-neau glumind că l-au doborât avântul viflor al dorobanților !

Țarul prinse mâna regelui și-l felicită vădit emoționat.

Această felicitare nu putea fi decât sinceră. Defilarea a fost o dovadă splendidă de ce e și de ce poate arma română.

Țarul bucuros ar fi vrut să-l salute pe venerabilul său tovarăș ca pe *allatul* său. Își înecă însă această dorință. Cei cari defilasera astăzi înaintea lui erau oameni *liberi*, cari vreau să rămână tot astfel și cari nu se vor putea niciodată împrietini cu dușmanii libertății precum nici cu sclavii cari sunt unelte oarbe în mâinile aceloră.

Ambii suverani și principele moștenitor descălecară, luară loc în autobile și în sunetele imnului rusesc intonat de muzica militară dispărură printre șirurile de cordoane jandarmaresști.

O rază de soare furioasă în colțul acesta de țară încheia unul din cele mai splendide capitole ale vieții mele. Lumea porni a se mișca, mergea în păcuri spre oraș. Marea încă se trezi din reverie, valurile ei loviau șgomotos țărnișii... (Va urma).

Congresul internațional al presei.

Impresii din Danemarca.

Săptămâna trecută s'a întrunit în Copenhaga, capitala Danemarcei, congresul internațional al presei, la care sunt reprezentate și unele ziare din România.

Pentru vineri la 4 p. m. e fixată în program vizitarea celor două muzee din localitate: antic și modern. Colegii noștri danezi ne conduc pretutindeni și ne dau explicații asupra obiectelor extrem de interesante ce se află în muzeele lor.

Pe când vizitam aceste rarități arheologice, deodată răsună un imn antic danez cântat din lăuce. Lăucele sunt niște trompete vechi, de peste 2000 ani, cari au fost găsite acum 500 ani în săpături și păstrate cu atenție în muzeul din Copenhaga.

O oră în urmă ne îndreptăm cu toții spre noul muzeu, situat la câțiva pași numai distanță de cel vechi, care conține nu mai puțin de 1359 statui, în majoritate operele celor mai mari sculptori francezi și danezi.

Intr'adevăr, nu știi ce să admiri aci, bogăția muzeului ori frumusețea localului și a sezelor dintr'insul. Și colegii noștri danezi sunt mândri că ne pot arăta produsul muncii ce au depus-o ei și înaintașii lor.

Un bufet bogat e pus la dispoziția vizitatorilor și la 6 ne luăm rămas bun, ca să ne revedem la 8 seara, la banchetul ce ni-l oferă municipalitatea Copenhagei.

La orele 8 seara ne găsim peste 1500 de persoane în vestibulul de jos al primăriei, local ce e proclamat de toți cei de față ca cel mai frumos și încăpător ospel comunal din toată Europa.

El bine, nici un instrument modern n'a atins puterea de sonoritate a acestor trompete vechi. Odată pe an muzicanții incusii întonează imnuri războinice din aceste trompete, în fața a mil de orășeni, cari alegără să ia parte la acest mare eveniment. Cum se știa că ni se va face cinstea să auzim și noi aceste lăuce, ambele piețe ce inconjoară muzeul antic erau înțesate de public.

Ultimele cuvinte ale primarului sunt primite cu urale nesfârșite. Apoi se ridică la tribună bătrânul nostru președinte, dl Singer, totuși vecinic tânăr, care aduce elogii dinastiei daneze și poporului său precum și femeii daneze care are trei calități: frumusețea, castitatea și iubirea de țară.

Cuvântările se încheie și începe concertul: Marii artiști ai Operei din Copenhaga, dra Tena Friederichsen și dnii Nessen (celebru bas cantant) și Hansen, tenor ne cântă bucăți din repertoriul wagnerian și cel italian. Cel din urmă, dl F. Henrkyss, șeful de orchestră al Operei, ne încântă auzul cu fermecătorul său arcuș.

Primarul ne conduce apoi să vizităm birourile minunatului palat al municipalității, transformate pentru ocazie în săli de mâncare. Numai sala, de ședințe, o sală de un stil pur danez

a scăpat de a fi transformată în birt. Și aci aflu din gura primarului o particularitate care m-a mirat în cel mai înalt grad:

Consiliul comunal din Copenhaga numără 55 consilleri, numărând și pe primar. El bine, dintre acești 55 consilleri, 18 sunt femei, mai toate profesoare universitare; și aci iarăși vă veți mira: din 116 profesori universitari din Copenhaga 29 sunt femei.

Iată o țară în care sufragetele n'ar putea să facă propagandă.

Banchetul e servit într'o oră, deși iau parte la masă 1500 persoane. Și încă un fapt care va uimi în cel mai înalt grad pe compatrioții mei: La acest banchet nu s'a ținut nici un toast!!

După masă toată lumea s'a ridicat ca de la birt, fără semnal, fără discurs de închidere a banchetului. Dămele și-au aprins țigările: cele mai bătrâne havanele cele mai tinere și domnișoarele până la 16 ani, țigaretete și la sunetul muzicii s'a încins dansul.

ȘTIRI.

— 7 Iunie 1914.

Slabă mângâiere!

Alaltaeri, în ședința administrativă a comitatului Solnoc-Dobâca, vicecomitele a făcut un raport despre rezultatul asanțărilor pe teritoriul acelu comitat, arătând că din cele opt cercuri ale comitatului s-au prezentat înaintea comisiei de asanare 4653 de feciori, dintre cari numai 1765 — adică abia 32% — au fost aflați apți pentru serviciul militar.

Trist adevăr și durerosă descoperire!

Nu mai cât dl vicecomite a știut imediat să tragă o perdea peste concluzia dezastruoasă ce rezultă din raportul său, căci — după a săpărere — cauza rezultatului slab al asanțărilor se atribuie faptului, că »bărbații capabili de lucru au trecut toți în America.

— Așa să fie, die vicecomite, numai să nu fie cum este! Că-i rău atunci!

Să zicem, după Dta, că cei »capabili de muncă au plecat la America«. Dar aceștia ce caută acolo? Au făcut oare voiaj de plăcere peste Ocean? Sau au trecut în Nou Continent ca să răspândească — după calapodul lui Károlyi! — preceptele democratismului unguresc?

N'o fi nici una nici alta — cauza care »pe cei »capabili de muncă« i-a fugărit de acasă. Și cred că motivul nu e greu de găsit. Intreabă-i pe ei, cei plecați, d-le vicecomite, și sigur că toți vor răspunde:

— Năcăzurile, d-le și nevoile!

Va să zică mizeria, e cauza care a răpîit din fața comisiei de asanare pe cei mai sdraveni și mai volnicii oameni!

Ăștia-s, dară, la America. — Să ne întorcem acum la cei rămași acasă.

Se spune în raport că din 4650 de feciori numai 1765 au fost aflați capabili pentru suportarea serviciului militar.

El bine, 1765 apți — dar ce rămâne atunci cu restul de 2888 neapți. Aceștia-s tot în America? Căci e înspăimântător ca numai 32 de procente din floarea tinerimii să fi fost declarate, de către comisia de recrutare, »capabile la serviciul militar, — mai ales acum, când în urma cerințelor marelui contingent militar, se trec cu vederea atâtea și atâtea defecte, cari mai înainte erau socotite drept piedică de a îmbrăca uniforma militară!

Ce se face atunci cu cele 68 procente? Pentru ce atâta mar de putere tinerească a ajuns să fie calificată de necapabilă de a suporta datorițele de apărători ai țării?

De fericiere sau de mizerie?

La tot cazul, răspunsul e tot cel de mai înainte:

— Mizeria! — și-l mizerie, d-le vicecomite și nu mai feri terminul, cu ocoluri prin America!

Singurul ungar în reprezentanța orașului Fiume era avocatul Dr. Pazmany Ienő. Alaltaeri însă — după cum se anunță din Fiume — reprezentanța comunală l'a șters și pe acesta din sânul membrilor ei. În ședința din acea zi a reprezentanței a avut loc depunerea jurământului noului »podesta« Corrossac, și tot atunci consiliul comunal — pe baza paragrafului 50 din statute, că adică acel membru al reprezentanței care nu ia parte la ședința de alegere a președintelui, își pierde, pe acel ciclu, dreptul de vot — a echis din sânul său pe Dr. Pazmany, singurul membru ungar în reprezentanța orașului Fiume.

Soldății bulgari dezertează din armata greacă. Din Salonic se anunță că soldații de origine bulgară, încorporați în armata grecească, dezertează în corpore, trecând granița. Ei formează majoritatea așa zisilor refugiați politici, care se dedau la demonstrații anti-gre-

cești în Bulgaria. Guvernul a luat severe măsuri, pentru a împiedeca aceste dezertări în masă.

Regele bulgar l-a condus în sârb. Poi s'a relintors la Sofia regele Ferdinand al Bulgariei din vilégiatura din Ungaria. În călătoria prin Serbia însă l'a întâmplat un incident neplăcut. Conducătorul trenului sârbesc, cu care călătoria regele, auzind că un personaj atât de însemnat călătorește cu acel tren și-a manifestat dorința curioasă de a se convinge personal despre acest fapt. În consecință a oprit trenul pe linia deschisă între stațiunile Piroi și Sakhava și a plecat frumuseț spre vaporul regal. Sutele regale abia l-a succedat să-l împedecă pe îndrăznelul conducător de a-și ezecuta hotărârea originală. Președintele consiliului de miniștri bulgari l-a adus acest fapt la cunoștința consulului sârb, care și-a exprimat regretete pentru incidentul neplăcut.

»Dreptul bisericesc oriental«. Primim spre publicare următorul apel:

Din îndemnul d-lui I. Mihăilescu, profesor universitar în București, studentul Dim. I. Cornilescu și Vasile S. Rada, an tradus în românește: »Dreptul bisericesc oriental« de N. Milas, fost episcop al Zarei (Dalmatiei). Dreptul acesta e cea mai completă și mai bună lucrare de natura aceasta în Orient. Cuprinde toate normele de drept care sunt în vigoare actualmente în toate bisericile de răsărit, însoțite de indicarea canoanelor privitoare la fiecare chestiune și de istoricul ei dela începutul Bisericii creștine universale și a celor particulare până în momentul traducerii. Traducerea e revăzută de d-l prof. Mihăilescu și va alcătui un volum de circa 800 pagini, format Nr. 12.

Cum o asemenea lucrare necesită mari cheltuieli iar resursele studenților sunt foarte restrânse, Dreptul acesta era menit să nu mai vadă lumina zilei dacă nu se luea d-l Matei T. Popescu, student în Teologie, care a binevoit a le pune la dispoziție suma de 2000 lei pentru începerea tipăririi. Tiparul însă va costa mult mai mult și de acela studenții mai sus numiți fac un călduros apel către aceia care vor să încurajeze munca lor, rugându-i să subscrie o sumă oarecare pentru tipărire, sumă pe care ei se obligă a o răspunde în urma vânzării. Totodată roagă călduros pe aceia pe care îi interesează cartea și doresc s'o albă, să ușureze suportarea cheltuielii tiparului, subscriind un număr de volume și trimțând costul lor, care e de 8 lei exemplarul, pe adresa d-lui Dim. I. Cornilescu, Seminarul Central, București.

Tot la adresa de mai sus se pregătesc și liste de subscripție și de abonament pentru cei care au nobila dorință de a ajuta pe calea propagandei înfăptuirea acestui lucru bun.

Numele subscriitorilor, ca și al abonaților, va fi trecut la sfârșitul cărții.

1500 cor. — pedeapsă pentru hăgăș. Dar nu la noi, unde fără a împărți hăgășuri, ești socotit de om necerescut sau fără inimă chiar! Vestea asta vine din America. Senatul orașului Ottawa (Ontario) caută să pună cu orice preț capăt hăgășurilor. După cum se anunță din New-York, în urma propunerii senatorului Davis, senatul orașului amintit a primit aproape cu unanimitate un proiect de lege, care califică da transgresiune darea sau primirea de hăgășuri, stabilind o pedeapsă 300 dolari adică 1500 coroane sau închisoare corăspunzătoare pentru cel ce ar mai îndrăzni să dea sau să primească vre-un hăgăș.

— Departe mai suntem de America!

Prin sfânta răbdare de foame și sete și-a deschis în cele din urmă d-na Sylvia Pankhurst calea la prim-ministrul Angliei. Se știe că vajnica conducătoare a luptei sufragetelor engleze fusese internată săptămâna trecută în închisoarea Holloway. N'a rămas însă multă vreme aici, căci practicând cunoscutul metod de a nu mai mânca și bea nimic, slăbise atât de mult, încât a trebuit să fie pusă în libertate. Gândul de a ajunge cu tot prețul în fața ministrului președinte nu-l da însă pace. Alaltaeri a luat un automobil și — apăs spre palatul Westminster, unde o aștepta peste o sută de aderente ale ei. O aștepta însă și avizul prim-ministrului, că adică acesta nu e dispus și nu voeste să o primească. Infuriată de acest răspuns d-na Pankhurst a declarat că n'are să se miște din poarta palatului Westminster și că va răbda, acolo, foame și sete până când ministrul-președinte o va primi în audiență. Și și-a ținut cuvântul.

Șiăbită și istovită de răbdările din închisoare, d-na Pankhurst, a rămas până seara târziu la poarta parlamentului, nevoind să guste nici mâncarea și nici măcar apa cu care o imblau încontinuu credincioșii-i aderente cari au stat de pază lângă dâna. Ședința parlamentului era pe sfârșite, când prim-ministrul Asquith, — încunoștințat

fiind că d-na Pankhurst îl mai așteaptă încă — a avizat-o că e dispus ca în ziua următoare să primească o deputațiune a femeilor muncitoare din cartierul estic al orașului. În această parte a Londrei e și locuința Sylviei Pankhurst și astfel, din această delegațiune va face, la tot cazul, parte și dâna.

»Empress of Ireland« Se anunță din Quebec că la dezbaterile de alaltăeri ale comisiei pentru stabilirea responsabilităților catastrofelor provocate prin scufundarea vasului »Empress«, era să se nască o încăierare între părțile contrare dacă președintele comisiei Mersey nu intervenea cu toată energia. Căpitanul vasului Stroad declarase anume, că în momentul circuirii cârma vaporului Empress era defectuoasă și nu funcționa, acuzând în același timp societatea »Canadian« și în special pe căpitanul Kendall că încercaseră să depărteze din Quebec, pe un funcționar de pe vaporul »Empress«, pe Galway, care încă știa de acest lucru, pe care se temeau să nu-l descopere în fața comisiei. Această declarație era să fie cauza încăierării.

Reprezentanții societății »Canadian« însă nu recunosc de adevărată afirmația lui Galway ci din contră susțin că acesta este singurul care în momentul nenorocirii alergase nebun spre cingătorile de salvare și nu-și făcuse datoria de adevărat bărbat al Britaniei.

Afirmațiile sale Galway le-a susținut și-n fața comisiei de anchetă, dar confrontat fiind cu pilotul vasului Empress, s'a dovedit de neîntemeiată această cauză.

Un emoționant accident aviatic s-a petrecut Miercuria trecută în Long-Island. Aviatorul american M. Knox se ridicase cu un biplan până la înălțimea de 1100 urme, când din cauza unui defect la cârmă, aparatul a început să se prăvălească spre pământ cu o luteală amețitoare. Toți privitorii așteptau, cuprinși de groază, sfârșitul groazniciei catastrofe. La un moment însă aparatul, apucat fiind de un puternic curent de aer și-a reluat poziția normală. Se căstina când în dreapta când în stânga până ce un alt curent l-a răsturnat din nou. După o cădere de vreo 200 de urme și-a revenit din nou în poziția normală dar iarăși s-a răsturnat. Se credea că soarta aviatorului e pecetluită, când aparatul, aproape de pământ, și-a reluat din nou poziția orizontală și a căzut într-un stuf de trestii. Aparatul s'a aprins, dar aviatorul n-a pățit nimic, ci singur, fără ajutorul altuia, a plecat frumos spre otelul unde-și avea locuința.

O doctorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea regulată a mistuirei stomacului se recomandă folosirea cunoscutului profuri Seidlitz a lui Moll. Cutiile originale a 2 cor. se pot căpăta zilnic prin postă de la farmacistul A. Moll, liferantul Curței din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll provăzut cu marca de contravenție și subscriere — (1)

Din Brașov și Țara-Bârsei. Dela »Reuniunea Femeilor române din Brașovul-vechic. Ni se comunică: Adunarea generală extraordinară a Reuniunii Femeilor române din Brașovul-vechic, ținută Duminecă în 18 (31) Maiu 1914 sub conducerea președintei Maria Maximilian și a președintei de onoare Elena Săbădeanu, a avut un succes foarte frumos din toate punctele de vedere. A participat un număr frumos de membre ale reuniunii și câțiva membrii binefăcători în frunte cu preoții: Ios. Maximilian și Petru C. Debu. Programul de lucrare al acestei adunări, constător din patru puncte, a fost dezbătut cu mult interes. Ca obiect de importanță a fost între altele alegerea noii vicepreședinte alegându-se cu unanimitate și aplauze stimatea doamnă Valeria Al. Suru. Avându-se în vedere frumoasele osteneli ale dăale la promovarea intereselor reuniunii noastre, alegerea aceasta o găsim de foarte norocoasă căci reuniunea a câștigat prin alegerea dnei Suru ca vicepreședintă un factor de valoare, care va putea aduce serviciu real întru propășirea acestei reuniuni.

Dela corporațiunea meseriașilor primim spre publicare următoarea convocare:

Pe baza emisului domnului ministru de comerțiu ungar Nr. 40699—914 invit pe membrii corporațiunii industriale brașovene la adunarea generală care se va ținea în 28 Iunie a. c. la 2 ore p. m., în sala cea mare din »casa statului«. Decumva această adunare generală n'ar fi capabilă de a lua concluze din lipsă de membrii; pentru acest caz; Convoc de nou o a doua adunare generală pe ziua de 5 Iulie 1914 în același loc, la 2 ore după prânz; în această a doua adunare gen. extraordinară se vor lua concluzele fără considerare la numărul membrilor prezenți.

Ordinea zilei: 1. Alegerea comitetului corporațiunii și a celor 3 controlori. (Sunt de ales 30 de membrii ordinari și anume: 14 magiari, 12 germani, 4 români; 10 membrii substituți și anume: 5 magiari, 4 germani, 1 român. Alegerea se face prin votare cu bilete. Oa controlor trebuie ales un expert în ale raționinilor, care nu e membru al corporațiunii. 2. Alegerea președintelui. Brașov, în 20 Iunie 1914. Bolesch comisarul din partea autorității industriale.

Urania-Kino. Duminecă în 21 Iunie 1914 la 1/4, 6 și 8 ore. »Journal Pathè«. Cuibul pe stânca dracului. Dramă engleză din viața pescarilor în 2 acte. Max ca măiestru de Tangó. Mare humorescă în 2 acte. Actorul principal Max Linder. Prin Normandia pitorească. »Dragoste din tinerețe« Dramă pasionantă olandeză populară în 5 acte. »Poni dresați«. »Gîmpel vrea să ia în căsătorie o Negressă«. Arhi-comic. Viitoarea reprezentație: Mercuri în 24 Iunie la 1/4, 6 și 8 ore.

Reprezentafia din »Urania-Kino«, anunțată pe astăzi seară s'a amânat pe Luni nesosind filmul din cauza întârzierii reii poștei.

In laboratorului de analize chimice, microscopice și bacteriologice al Dr-ului Aurel Dobrescu, medic de spital, specialist în boalele interne se efectuează: analize de urină, sânge, sucuri gastrice, scuipat, secrețiuni etc.

Consultațiuni: zilnic dela 11 — 3 ore d. a.

Brașov, Piața mare (Țargul-Cailor Nr. 4) Numărul telefonului 271. (1-15)

ULTIME ȘTIRI.

Roma, 20 Iunie. Corespondentul din Durazzo al ziarului »Stampa« telegrafiază: Principele de Wied a declarat că nu se va imbarca nici chiar în cazul dacă marinarii italieni și austriaci nu vor mai putea apăra șanțurile din jurul palatului. Principele preferă să moară pe scările palatului, alături de steagul albanez.

Roma, 20 Iunie. Se zice că la Durazzo s'au produs scene violente între principele de Wied și comisiunea internațională de control. O altă scenă violentă ar fi avut loc între principele și comandantul flotei engleze, care ceruse ca principele să se imbarce. Principele a hotărât să rămână la Durazzo, sub protecția austriacă și italiană, în caz când orașul va cădea.

București 20 Aprilie. Ședințele de eri ale camerei și senatului s'au ținut într'o sferă agitată. La intrările în cameră și senat erau postafi numeroși jandarmi și vardiști pentru a împiedeca eventuale tulburări. În tot timpul ședinței senatului s'a discutat validarea unor mandate aducându-se guvernului învinuiri pentru violențe săvârșite. Ședința camerei în care opoziția a cerut invalidarea mai multor mandate, a fost și mai agitată. În cele din urmă s'au validat mandatele contestate.

Budapesta, 20 Iunie. La intrunirea opoziției de aseară s'a decis, că vor deschide cea mai aprigă luptă contra reformei administrative. La intrunire au participat 100 de deputați.

Viena 20 Iunie. Balonul militar »Körting« a explodat. 6 ofițeri, 1 inginer și doi soldați au murit.

Sibiu, 20 Iunie. — Comitetul cercual central săsesc e convocat aici pe ziua de 3 Iulie, ca să ia poziție în chestia reformei administrative.

Durazzo, 20 Iunie. Comandanții vaselor austro-ungare și italiene au primit ordin să intre în acțiune în cazul intrării în oraș a răsculaților. În oraș domnește mare panică. Din Constanța au sosit aici 25 voluntari români, cari s'au pus la dispoziția principelui.

Poșta Administrațiunei.

Dnii Nicolae Cosma Vingard. Cu 1 Octombrie a. c. vom începe din nou trimiterea ziarului la societate.

Proprietar: Tip. A. Muresjans; Brașov & Comp Redactor responsabil: Ioan Brolea.

Magazinul Berbecar & Czink

BRASOV, Str. Vămii Nr. 7, Telefon 470.

Manufactură, Pânzării, Mode și Noutăți, confecțiuni pentru Dame.

Col mai bine asortat în Lingerie pentru Bărbați și dame. — Prețuri fixe. — Mal ieftin ca ori unde. Casa de încredere.

„ECONOMUL”
Institut de credit și economii, CLUJ.

CONCURS.

Pentru postul vacant de dirigent al filialei „Economiului” din Gherla se publică concurs cu termenul de 15 Iulie n. 1914.

Petenții vor preciza înșiși minimul retribuțiilor (salar și bani de cuartir), la cari reflectează și vor avea ași instrui petețiile cu documente despre pregătirea teoretică și practică.

„Direcțiunea Economului”
în Cluj.

Publicațiune.

În scopul zidirii unui edificiu nou pentru școala comercială superioară gr. or. română din Brașov Șirul Bisericii Nr. 5, subsemnata Eforie școlară, publică licitațiune cu oferte închise.

Termenul pentru prezentarea ofertelor este ziua de: 17/30 Iunie 1914 oarele 5 seara.

Numai acele oferte se vor lua în considerare, la cari va fi alăturat un deviz cu prețuri detaliate pe mărimi și pe bncată, introduse în coroame și fileri, în formularele de deviz, care se pot lua în cancelaria Eforiei școlare.

La ofert se va alătura ca vadiu 5% dela suma totală a devizului Vadiul poate fi în efecte, libel de depunere nevinclat sau în bani gata.

Ofertele vor fi timbrate și vor conținea declarațiunea, că oferta conține condițiunile de contract, precum și caietul desarcini în toate amănuntele și se supune necondiționat aceluia.

Planurile și caietul de sarcini precum și condițiunile de contract se pot vedea în cancelaria Eforiei școlare, în oarele de birou, dela 9—12 înainte de amiază și dela 3—5 după amiază.

Formulare de deviz cu măsurile date se pot lua din cancelaria Eforiei școlare pe lângă 10 cor. bucata.

Eforia școlară își rezervă dreptul de a hotărâ liber asupra ofertelor, fără considerare la suma devizului.

Brașov, în 4 Iunie 1914.

Eforia școlară centrale gr. or. române din Brașov.

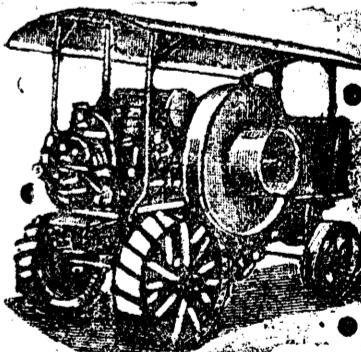
Dr. Vasile Saftu, m. p.

președinte.

Romulus Dogariu m. p.

secretar.

Cele mai bune și sigure

Motore de imblătii care merg de sine Spărgători de piatră care merg de sine

Ferestre și mașini de crepat Motore cu benzină, gaz și ulei. Instalații de moară.

Pluguri cu motoare, care se pot folosi și la imblătii și cărat povară. Se pot cumpăra dela:

Kellner și Schanzer BUDAPEST, Kálmán-utca 3. Ne rugăm de informații serioase

Anunțuri

primește Administrațiunea Gazetei Transilvaniei cu prețurile cele mai MODERATE.

Balsamul Farmacistului A. THIERRY

este o dntorie vindecătoare la toate suferințele de plămâni piept, alină catarul și peripneumonia și tusea. Are efect esecient la laringită. Prin gargarizare împiedecă difteritis, răgușală etc. Vindecă frigrurile, Vindecă boale de ficat stomac intestinale colică, asthna, congestiune, acréală în gât etc. Vindecă trănții, hemoride. Are efect purgativ, curăță rinichi, excită apetitul. Servește cu succes la dureri de dinți, folosit ca apă de gură întărește gingiile, delătură mirosul greu din gură și stomac, duri de cap, șoldină etc. Mijloc bun contra limbricilor. Folosit extern pentru rane, foc viu, fistule, arsuri, degerături, r. e. — Să nu lipsească din nici o casă. cu deosebire când grareasă infurțată colera și alte epidemii. — A se adresa:

An die Schutzengel-Apotheke des A. THIERY in Pregrada bei Rohitsch. 12 stiole mici sau 6 duplă sau 1 stiolă specială costă 5 K 60 b. La comande mai mari prețuri scăzute.

Alifia Centifolia veritabilă.

aprește și vindecă inveninarea sângelui, face operația de prisos. Se folosește: la stagnarea orgorei laptelui de prisos, dureri de piept, fea viu, suferințe vechi la picioare, oase, rani, umflături de picioare și carie; rani de lovituri, contuziuni, scoaterea corpurilor streine ca țandări de sticlă, aschii, năsip, alicie, ghimpi etc., la umflături abscese, albuș, umflătură de unghii, bășică, rani la picioare, rani produse de arsuri degerături, umflături de gât, rani la copii etc. etc.

2 bereane costă 3 K 60 bani, cu ramburs sautri miteroasa banilor. Se capătă la farmacia J. Josef v. Török și la farmacia din Ungaria. În gros la Dreguarii: Thalmayer & Seitz, Kochmeister Nachf. Brüder Radanovits in Bpsta. Unde nu se adă depozit să se facă comanda direct la 51—50

Schutzengel-Apotheke des A. Thiery in Pregrada bei Rohitsch.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă se-care outle este provăzută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subserierea sa.

Prin efectul de lecure durabilă al Prafurilor Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai corbicoase la stomac și pântee, în contra cărocelor și areolei la stomac constipațiunei cronice, suforinței de ficat, congestiunei de sânge, hatermoidelor și a celor mai diferite boale femesești a luat acest medicament de casă o răspândire ce crește mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei outii originale sigilate Cor. 2 — Falsificațiunile se vor urmări de cale judecătorească.

Franzbranntwein și sarealui Moll.

critabil numai dacă se-care sticlă este provăzută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine născută ca un remediu popular cu deosebire alină dureri de șoldină și reumatism și a altor urmări de receală.

Prețul unei outii originale plumbate cor. 2—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cult varea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți ce —40 b Cinci bucăți cor. 1.30

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăzută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben

c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincia se efectuează Zilale prin post.

La depozite să se ceară anumit preparatele provăzute cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozit în Brașov: Carl Schmidt, farmacist. 57—44

Inainte de a comanda sau de a cumpăra!

Mă roga Vă covinge ce ieftin, cu preț potrivit puteți cumpăra dela mine.

Cu toată stima

H. OSTERSETZER

Mare Magazin de Gluvariciale, obiecte de aur și argint.

BRAȘOV, TÂRGUL GRĂULUI Nr. 9.

Atelier propriu cu mașinării de preciziune pentru reparatură.

Văpsatul cel mai bun și ieftin este să văpșești singur cu văpsell și lacuri bune să durează mai mult, exteriorul e mai frumos Gospodina n'are supărare și nici perdere de vreme.

LACURI PENTRU MOBILE
LACURI PENTRU PODELE
LACURI EMAIL ALBE ȘI CU
COLORI.

Probate de mulți ani, foarte durabile, se capătă numai

la 7—46

Jul. Teutsch Magazin de Droguerie
Fondată la anul 1890.
TELEFON Nr. 196.

Atelier pentru fotografii moderne, artistice și pictură.

P. T.

Avem onoarea a aduce la cunoștință că am construit în

Brașov, Strada Prundului Nr. 45

un atelier mare și modern. Bazati pe cunoștințele câștigate în țară și streinătate. cu deosebire în poziții ca colaboratori în mai mulți ani în ateliere renumite alui Pretzner c. s. r. fotograf de curtea imp. în Viena—Uher și Strelisky—Budapeșt oferim în toate ramurile Fotografiei și picturii lucrări numai de clasa primă.

Invităm On. public a visita atelierul sprijinind întreprinderea noastră. Ca se introducem lucrările noastre vom face concesiile favorabile și în privința prețului.

Cu toată stima

Gaby și Grete Greiner.

Telefon pentru oraș și împrejurime Nr. 322.

Atelier pentru fotografii moderne, artistice și pictură.

Hotel și Cafenea „METROPOL”.

Am onoarea a aduce la cunoștință On. public din Brașov și jur, și On. oaspeți din România că am luat în antreprisă.

Hotelul și cafeneaua „Metropol”

Brașov, Strada Neagră Nr. 2.

renovat și aranjat cu tot confortul necesar. 20 camere. Rog cu toată căldura Onor. Domni și Dame din România a cerceta Hotelul în sezonul de vară.

Asigurând pe Onor. vizitatori de un serviciu prompt și cu atențiune, sper că voi fi sprijinit în noua mea întreprindere cu deosebire din partea On. public româneșc.

Cu toată stima

Iancu Axente.

Georg Barthelmie

Mehanic.

Brașov, Strada Porții 41. Colțul Stradiei Sf. Ioan.

Afacere specială cu mașini de scris, secotit, dictat, cusut. Aparate Electrice: Lampe de buznar, Gramophone, Place, Ace, Bande colorate, Hârtie, utensilii etc.

Atelier mehanic fin. Telefon 380

Școală de scris cu mașina.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei”,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Administr. „Gazetei Transilvaniei.”